

Sabiedriskās domas aptaujas par iedzīvotāju informētību eiro ieviešanas jautājumos

Iepirkuma Id.Nr. FM2012/34

Latvijas iedzīvotāju aptauja
07/2013

- Informācija par pētījumu
- Kopsavilkums
- Galvenie rezultāti
 - Attieksme pret eiro ieviešanu
 - Priekšstati par eiro ieviešanas ietekmi
 - Ietekme uz cenām
 - Sabiedrības priekšstati
 - Attieksmes maiņas novērtējums
 - Iedzīvotāju informētība
 - Informācijas svarīgums
- Izlases raksturojums

Informācija par pētījumu

Pētījums

"Sabiedriskās domas
aptaujas par Latvijas
iedzīvotāju informētību
eiro ieviešanas
jautājumos "

(FM2012/34)

Latvijas iedzīvotāju
kvantitatīvā aptauja
2013.gada jūlijs

Izpildītājs:

SIA „FACTUM”

Tērbatas iela 53-6

Rīga LV-1011

www.factum.lv

- Uzdevumi – noskaidrot sabiedrības informētības un zināšanu līmeni par eiro ieviešanu Latvijā un uzraudzīt komunikācijas pasākumu efektivitāti
- Metode – kvantitatīva aptauja, izmantojot tiešās intervijas respondentu dzīvesvietās
- Mērķa grupa – Latvijas iedzīvotāji vecumā no 15 gadiem
- Aptaujas laiks – 10.07.2013. - 24.07.2013.
- Izlase – vairākpakāpju stratificēta izlase atbilstoši iedzīvotāju skaitam statistiskajos reģionos un administratīvajās vienībās, 1028 respondenti (102 izlases punkti)
- Datu analīze – dati svērti pēc statistiskā reģiona, dzimuma, vecuma un galvenās ģimenē lietotās valodas atbilstoši jaunākajiem pieejamiem statistikas datiem

Kopsavilkums (1)

- Laikā no 2013.gada maija līdz jūlijam nav notikušas statistiski nozīmīgas izmaiņas sabiedrības attieksmē pret eiro ieviešanu.
- Joprojām trešā daļa iedzīvotāju atbalsta plānoto Latvijas pāreju uz eiro (jūlijā 36,2%, aprīlī-maijā 37,8%) un vairāk nekā puse respondentu (56%) nevēlas, lai Latvijā ieviestu eiro (aprīlī-maijā 53%).
- Salīdzinājumā ar pavasara pētījumu palielinājies to cilvēku skaits, kuri uzskata, ka pārejai būtu jānotiek pēc iespējas ātrāk, jo īpaši eiro atbalstītāju vidū. Tā jūlijā jau 62% eiro atbalstītāju piekrīt viedoklim, ka pārejai uz eiro ir jānotiek iespējami drīz (48% aprīlī-maijā).
- Sabiedrībā kopumā biežāk negatīvi (44%) nekā pozitīvi (34%) tiek vērtēta pārejas uz eiro ietekme uz citām eirozonas valstīm (iedzīvotāju viedoklis par to, kā pāreja uz eiro ietekmēja valstis, kurās eiro šobrīd jau lieto).
- Joprojām augsts ir bažu līmenis par eiro ieviešanas ietekmi gan uz situāciju Latvijā, gan katra ģimenes labklājību - puse no respondentiem uzskata, ka eiro ieviešanai būs negatīvas sekas.
- Iepriekš novērotās tendences sabiedrības priekšstatos par atsevišķiem eiro ieviešanas aspektiem ir pastiprinājušās:
 - Augusi cilvēku pārliecība, ka pāreja uz eiro radīs preču un pakalpojumu cenu pieaugumu – šobrīd tam piekrīt 78% (aprīlī-maijā 70%). Vairākums uzskata, ka eiro ieviešanas izmaksas tiks iekļautas cenās un tās segs iedzīvotāji - tam piekrīt 79% aptaujāto.
 - Latvijas iedzīvotāji (86%) nepiekrīt tam, ka eiro ieviešana varētu mazināt cilvēku aizbraukšanu no Latvijas.
 - Pieaug respondentu skaits, kuri noliedz viedokli, ka pēc pārejas samazināsies valsts parāda apkalpošanas izmaksas, un kuri nepiekrīt tam, ka eiro nodrošinās zemākas banku kredītu procentu likmes.

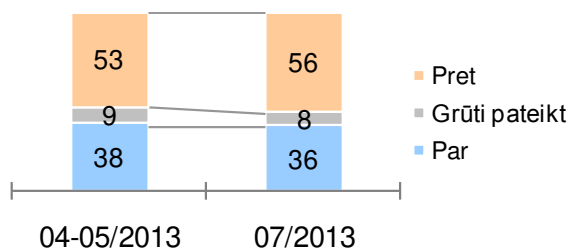
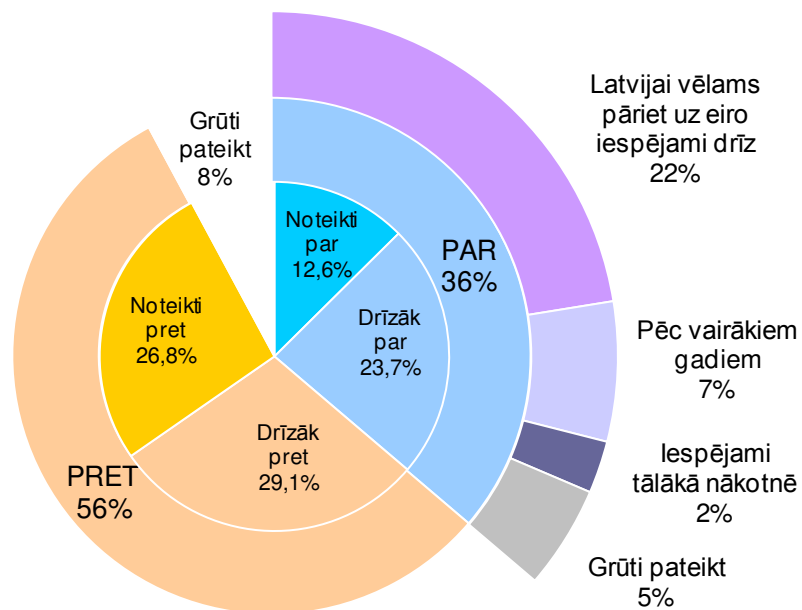
Kopsavilkums (2)

- Salīdzinājumā ar aprīlī-maijā veikto aptauju, par 7 procentiem ir pieaudzis respondentu subjektīvais vērtējums viņu informētībai par eiro ieviešanu. Jūlijā 65% no aptaujātajiem uzskata, ka ir labi informēti par jautājumiem, kas saistīti ar pāreju uz eiro (58% aprīlī-maijā).
- Ievērojami ir pieaudzis to respondentu skaits, kuri ir informēti par eiro ieviešanas datumu. Lielākā daļa (83%) zina, ka tas būs 2014.gada 1.janvāris. Pavasara aptaujā tādu bija 61%.
- Eiro jautājumu aktualitāte ir pieaugusi un vairāk nekā puse (56%) uzskata, ka šī tēma ir kļuvusi ļoti vai diezgan svarīga.
- Svarīgākie jautājumi lielākajai daļai respondentu (vairāk kā 80%) ir saistīti ar algu, pensiju saņemšanu un lata maiņas kursu pret eiro. Lielāka nozīme tiek piešķirta arī tādiem jautājumiem kā eiro ietekme uz jaunu darba vietu radīšanu, kā izskatīsies eiro monētas un banknotes un kā pāreja ietekmēs Latvijas politiku.
- Jautājumā par ieteicamo skaidrās naudas apmaiņas laiku lielākā daļa uzskata, ka tas būtu izdarāms jau pirms eiro ieviešanas.
- Ērtākais skaidrās naudas apmaiņas veids pēc iedzīvotāju domām ir ieskaitīt bankas kontā un konvertēt automātiski (50%). Katrs trešais uzskata, ka ērtāk būtu, ja apmaiņu veiktu bankā (31%). Tikai 6% domā, ka piemērotākais veids būtu izmantot valūtas maiņas punktu pakalpojumus.

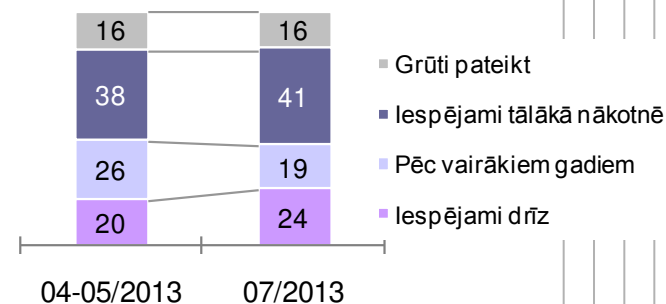
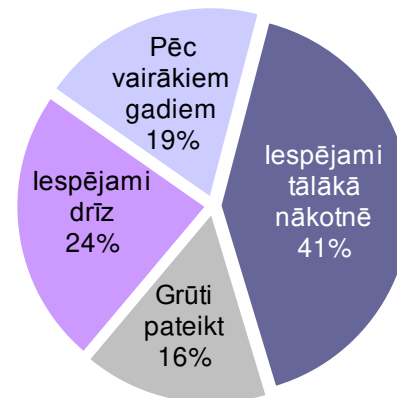
Galvenie rezultāti

Attieksme pret eiro ieviešanu

Runājot par eiro ieviešanu kopumā, kāds ir Jūsu personiskais viedoklis – vai Jūs esat par vai pret to, ka Latvijā tuvākā vai tālākā nākotnē notiktu pāreja uz eiro?

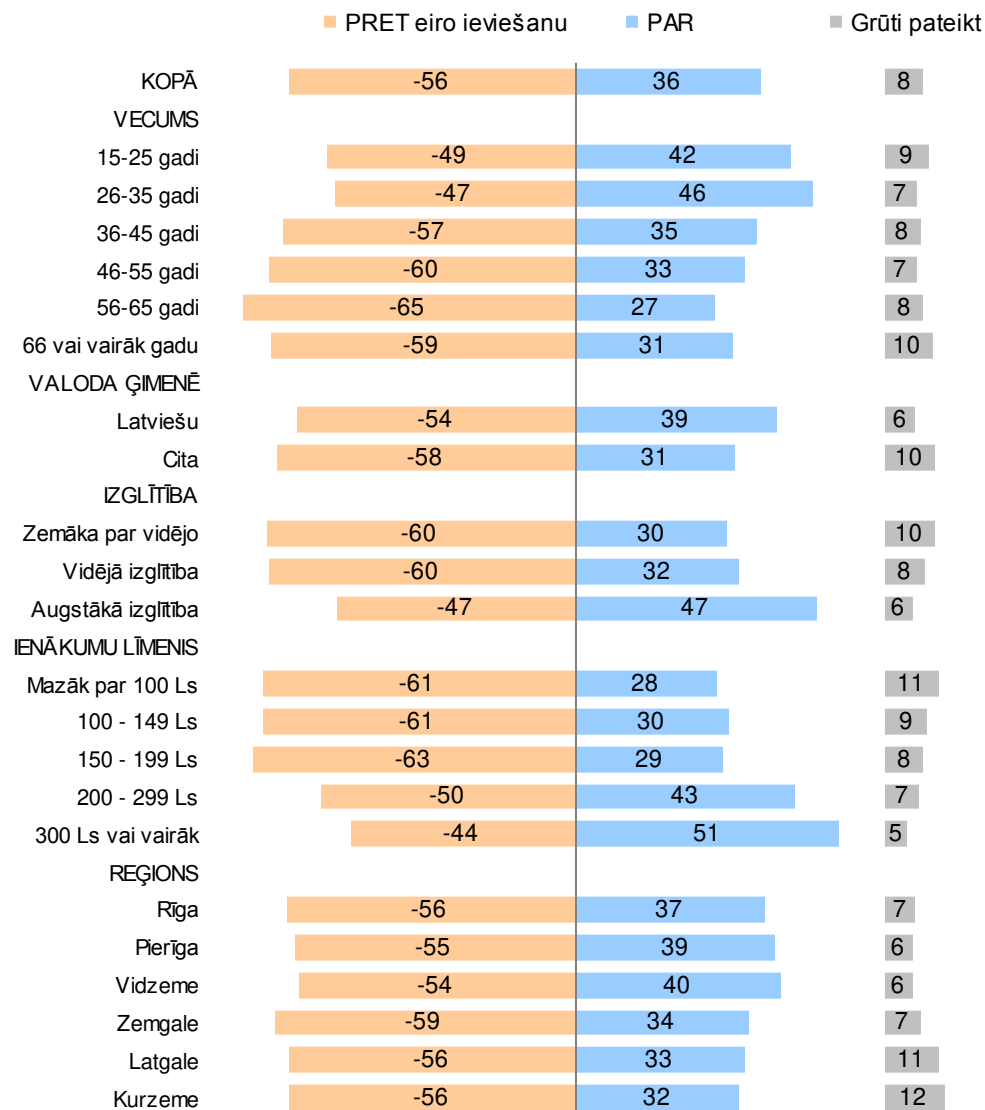
Kad, Jūsaprāt, Latvijai būtu vēlams pāriet uz eiro?

Bāze: visi respondenti (N=1028)

Attieksme pret eiro ieviešanu sociāli demogrāfiskajās grupās

Runājot par eiro ieviešanu kopumā, kāds ir Jūsu personiskais viedoklis – vai Jūs esat par vai pret to, ka Latvijā tuvākā vai tālākā nākotnē notiktu pāreja uz eiro?

Bāze: respondenti apakšgrupās

Atbalstītāju un pretinieku sociāli demogrāfiskais profils

Kad, Jūsaprāt, Latvijai būtu vēlams pāriet uz eiro?

■ Atbalstītāji (%)

■ Pretinieki (%)

Iespējami drīz 62 +14%

Pēc vairākiem gadiem 18 -13%

Iespējami tālākā nākotnē 7

Grūti pateikt 13

20

65

14

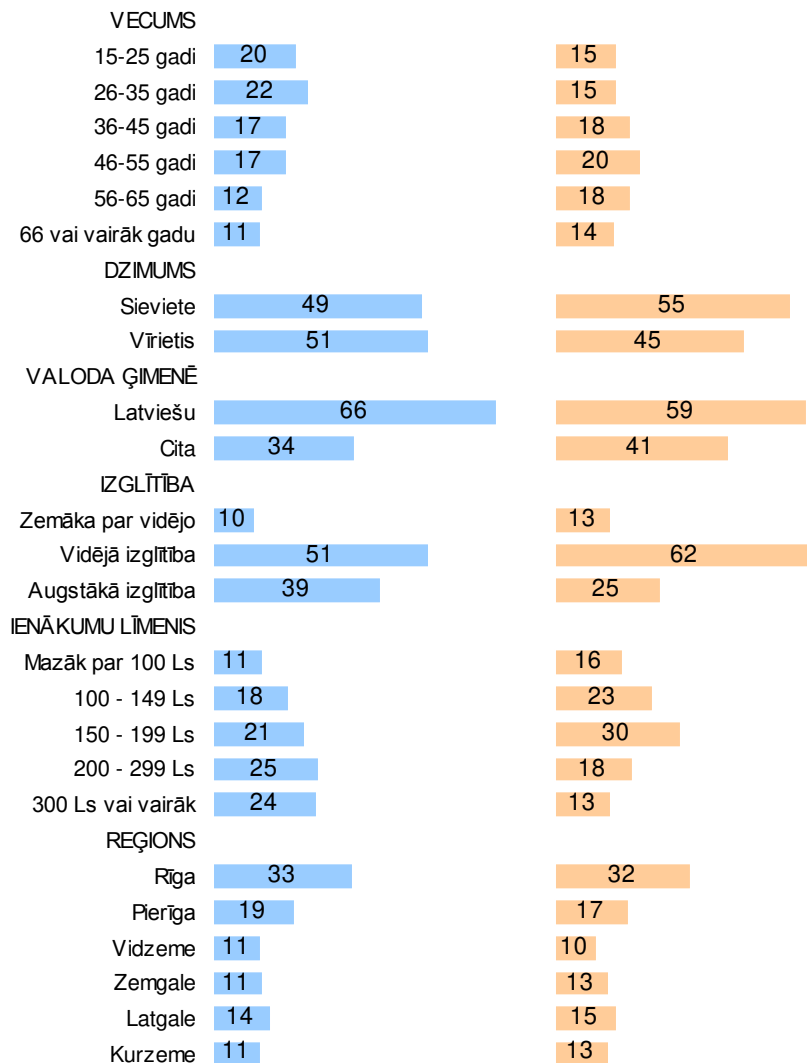
Bāze: atbalstītāji - tie, kuri ir par eiro ieviešanu (N=369)

Bāze: pretinieki - tie, kuri ir pret eiro ieviešanu (N=580)

Salīdzinājumā ar 04-05/2013

■ Atbalstītāji (%)

■ Pretinieki (%)

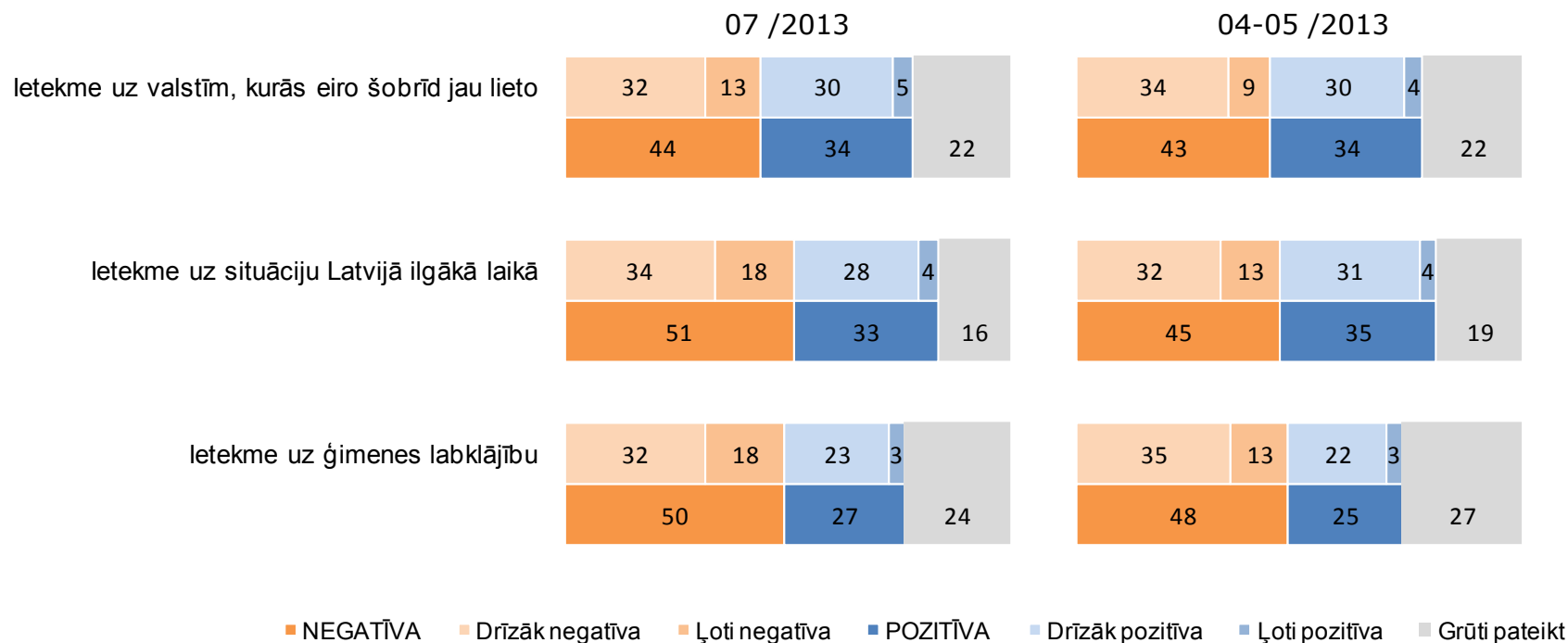

Priekšstatī par eiro ieviešanas ietekmi

Kā, Jūsaprāt, pāreja uz eiro ietekmēja valstis, kurās eiro šobrīd jau lieto?

Kā Jūs domājat, kā eiro ieviešana ietekmēs situāciju Latvijā ilgākā laika posmā?

Kā, Jūsaprāt, pāreja uz eiro ietekmēs Jūsu un Jūsu ģimenes labklājību?

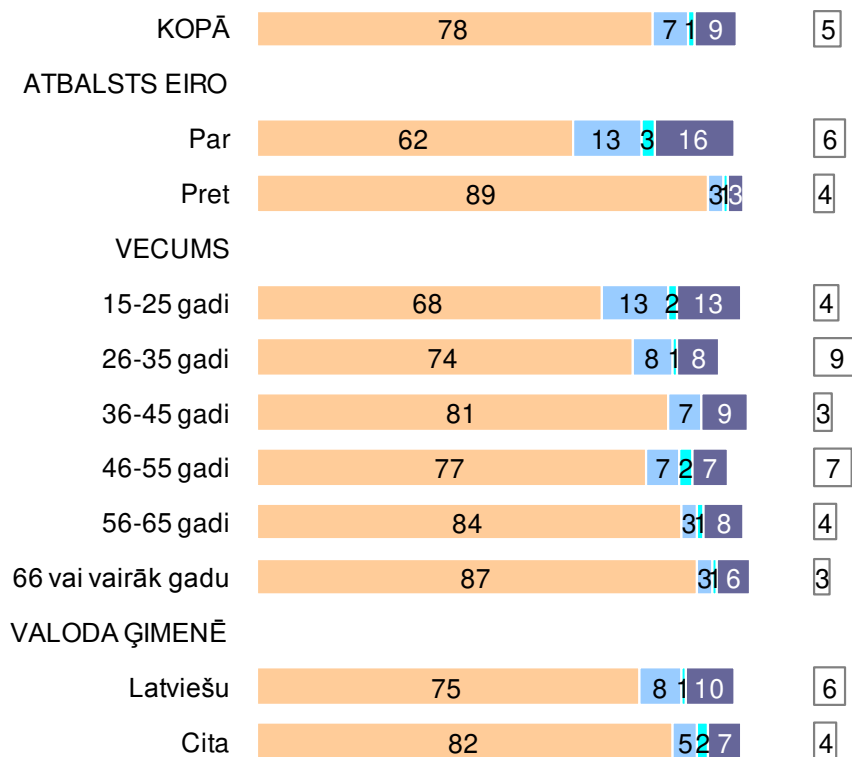

Bāze: visi respondenti (N=1028)

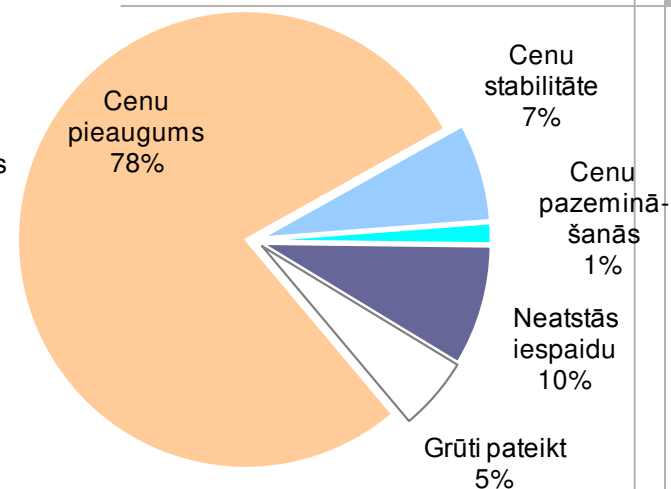
Ietekme uz cenām

Kā, Jūsaprāt, pāreja uz eiro iespaidos preču un pakalpojumu cenas Latvijā tūlīt pēc eiro ieviešanas?

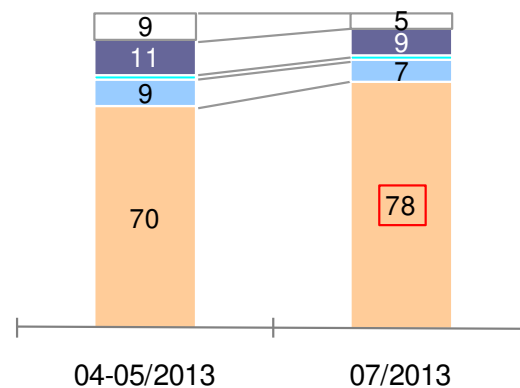
- Radīs cenu pieaugumu
- Sekmēs cenu stabilitāti
- Sekmēs cenu pazemināšanos
- Neatstās iespaidu uz cenām
- Grūti pateikt

Bāze: respondenti apakšgrupās

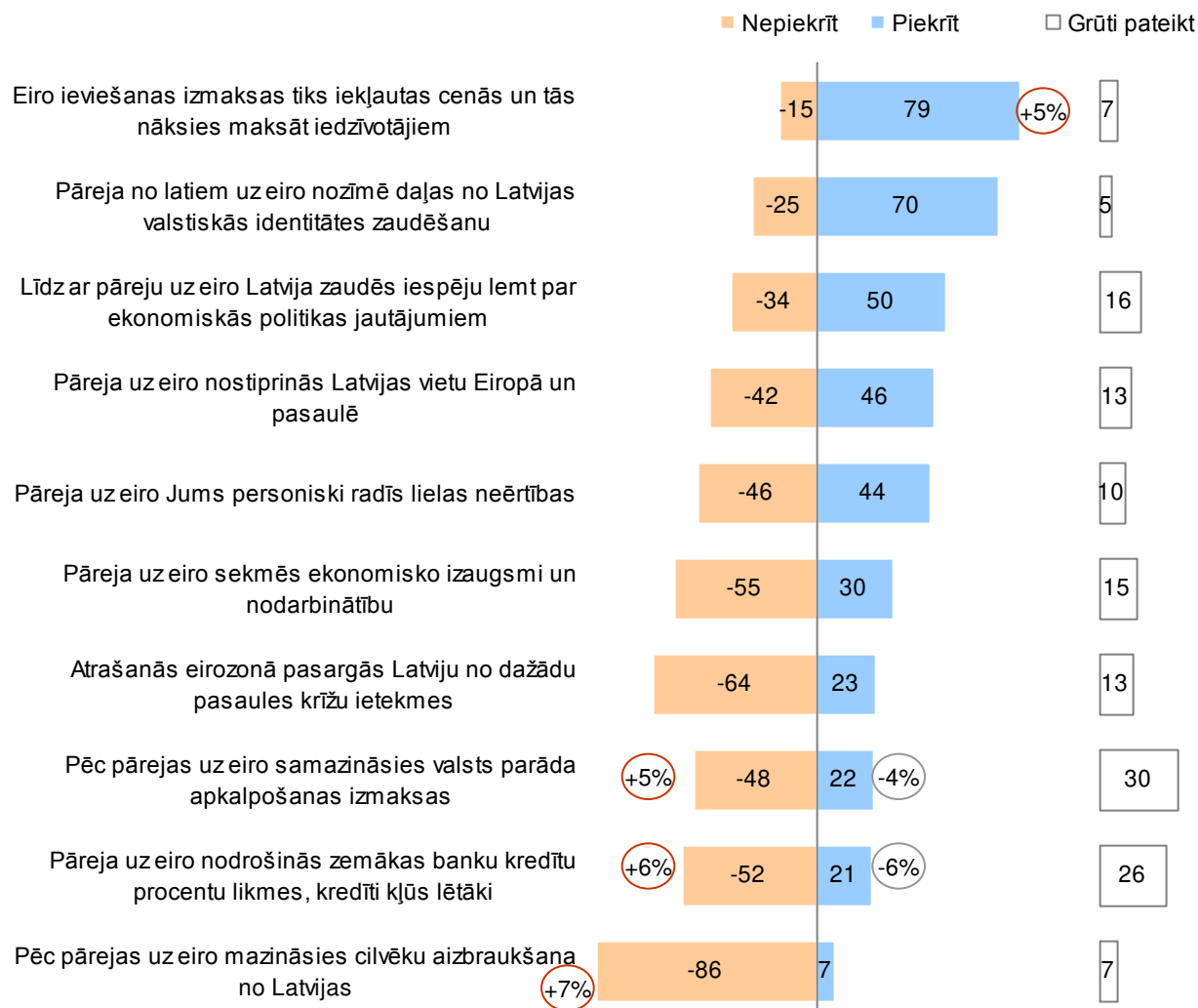
Ietekme uz cenām

Bāze: visi respondenti (N=1028)

Sabiedrības priekšstati

Lūdzu, pasakiet par katru izteicienu, vai Jūs tam piekrītat pilnībā, drīzāk piekrītat, drīzāk nepiekrītat vai nemaz nepiekrītat?

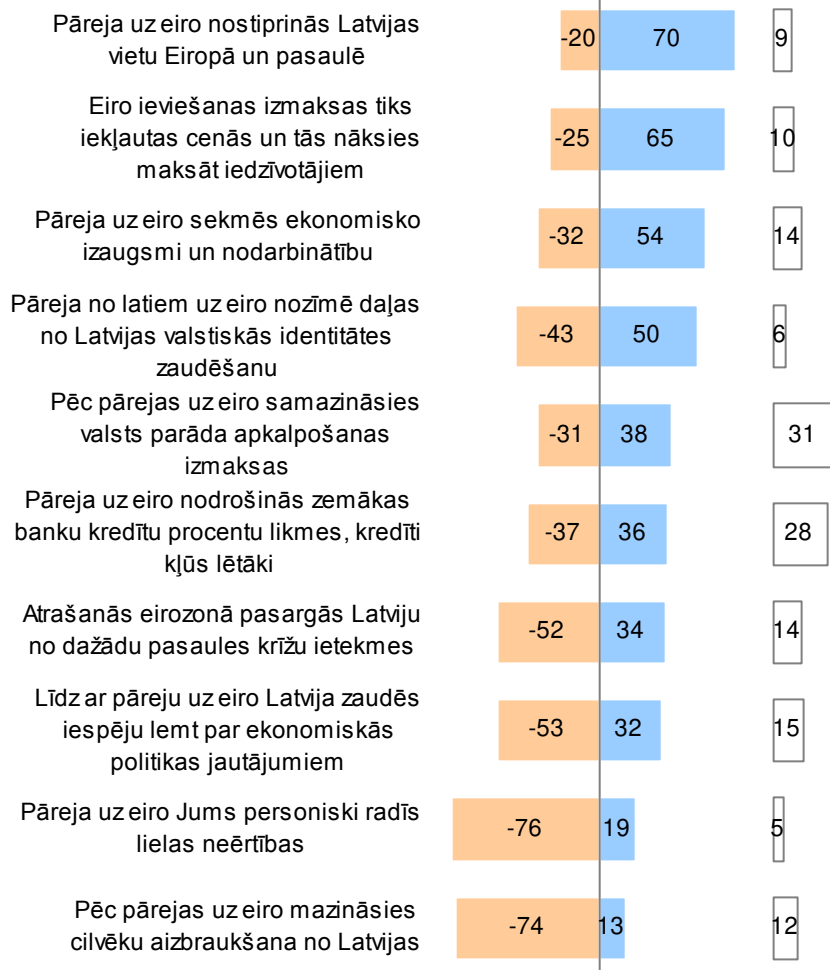
Bāze: visi respondenti (N=1028)

Salīdzinājumā ar 04-05/2013

Priekšstati eiro atbalstītāju un pretinieku grupās

ATBALSTĪTĀJI (%)

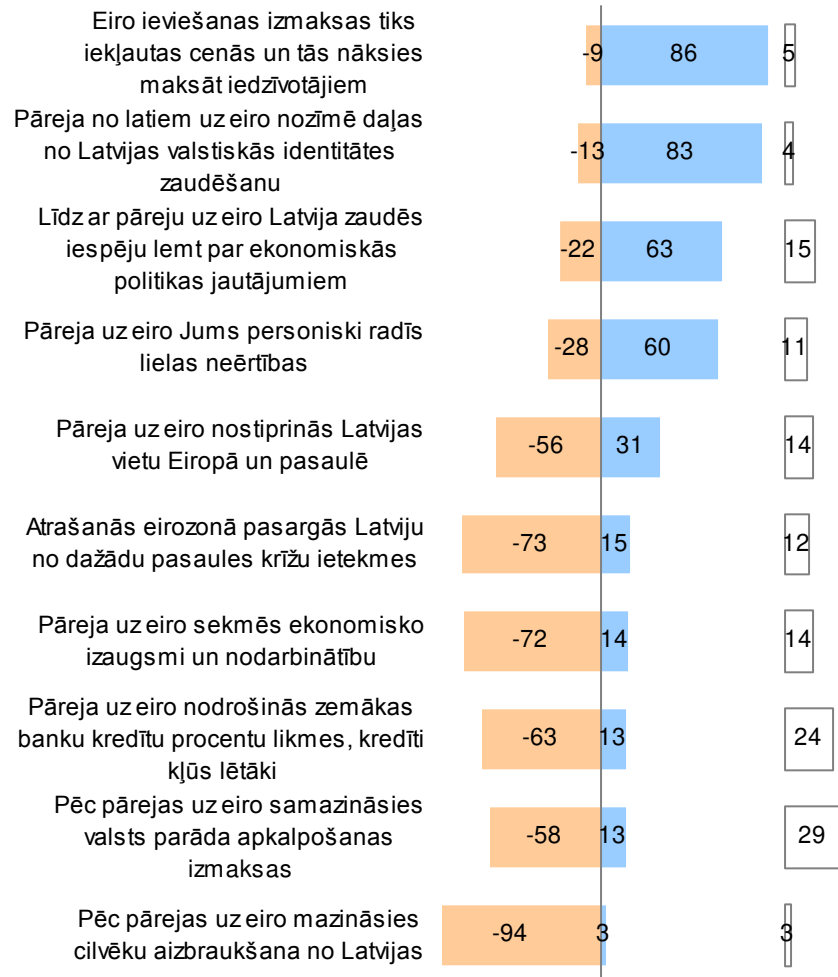
■ Nepiekrīt ■ Piekrīt □ Grūti pateikt

Bāze: tie, kuri ir par eiro ieviešanu (N=369)

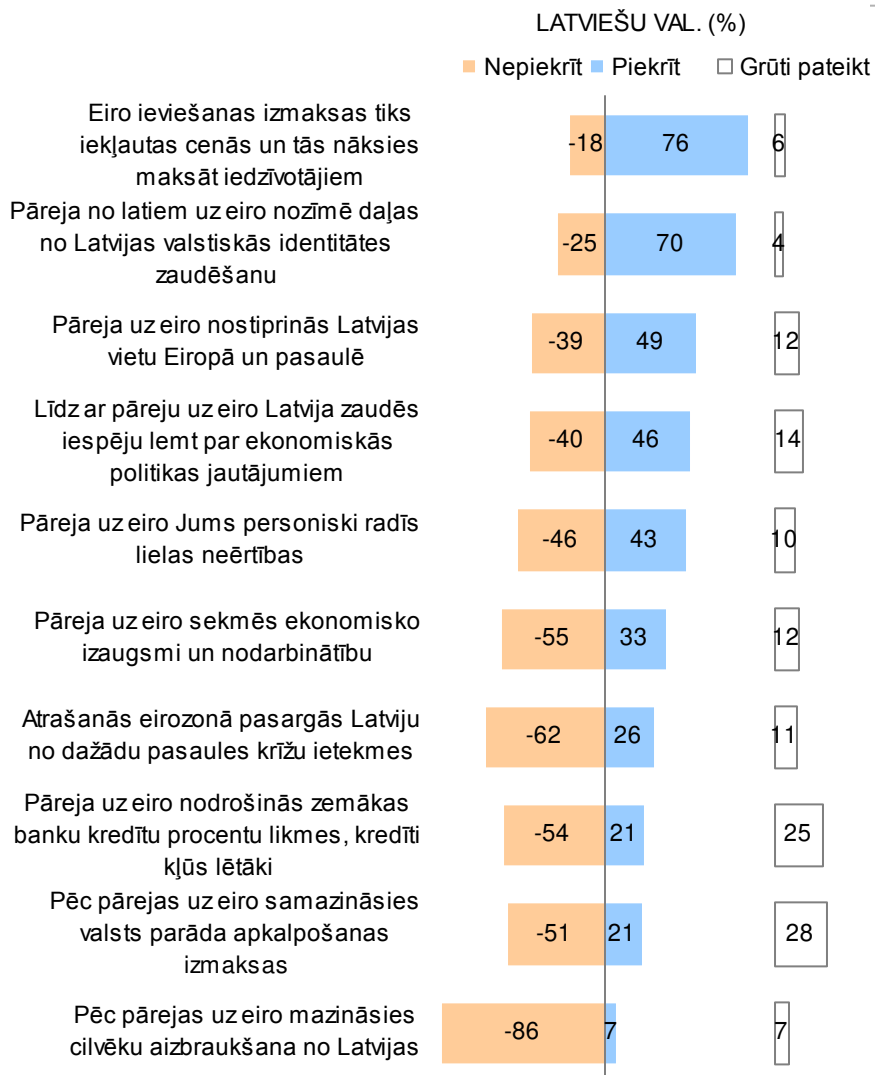
PRETINIEKI (%)

■ Nepiekrīt ■ Piekrīt □ Grūti pateikt

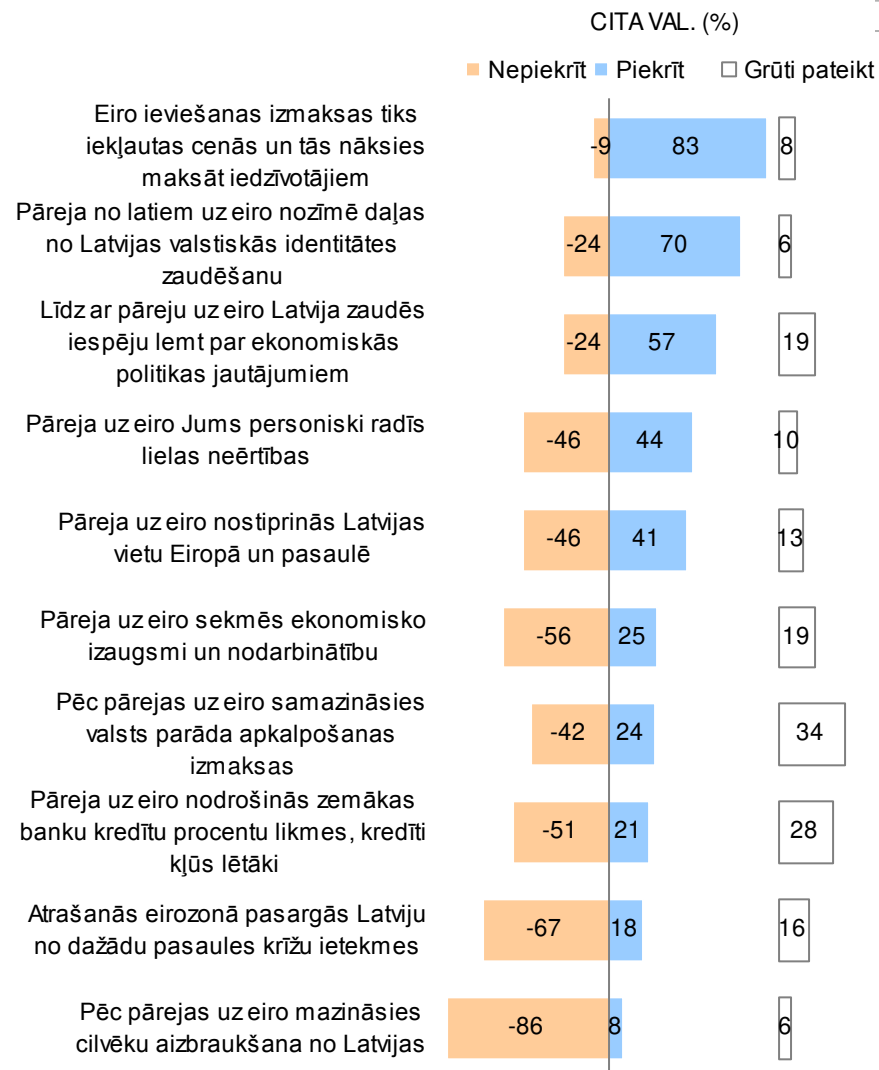

Bāze: tie, kuri ir pret eiro ieviešanu (N=580)

Priekšstati valodas grupās (galvenā valoda ģimenē)

Bāze: ģimenē galvenā valoda ir latviešu (N=637)

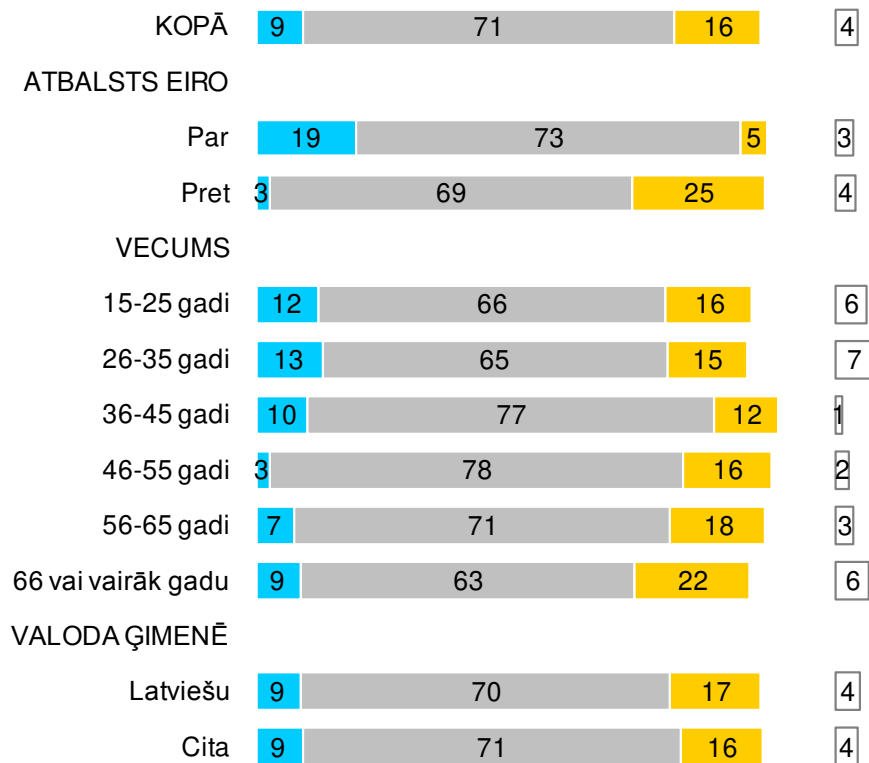

Bāze: ģimenē ir cita galvenā valoda (N=391)

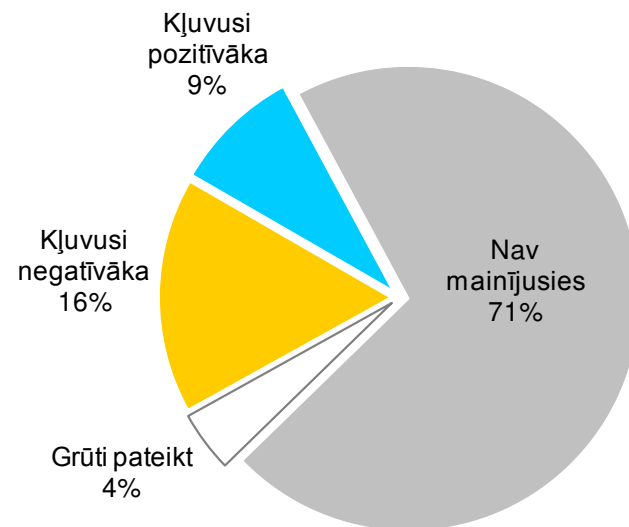
Attieksmes maiņas novērtējums

Kā ir mainījusies Jūsu attieksme pret eiro ieviešanu pēdējā pusgada laikā? Vai tā ir kļuvusi pozitīvāka vai negatīvāka?

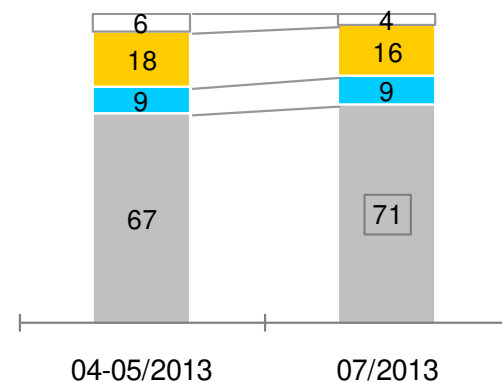
■ Kļuvusi pozitīvāka ■ Nav mainījusies ■ Kļuvusi negatīvāka □ Grūti pateikt

Bāze: respondenti apakšgrupās

Attieksmes maiņa

Bāze: visi respondenti (N=1028)

Attieksmes maiņas pamatojums

Kādi ir galvenie iemesli, kāpēc Jūsu attieksme pret eiro ieviešanu ir uzlabojusies, kļuvusi pozitīvāka?

- Vairāk informācijas: 25% (jeb 22 resp.)
- Eiro ieviešanas neizbēgamība: 24% (jeb 22 resp.)
 - *Tā ir nolemts, neko nevar vairs mainīt*
 - *Ir jāsāk pierast*
- Nebūs valūtas maiņas, konvertācijas izdevumi: 14% (jeb 12 resp.)
 - *Ērtāk būs ceļojumu laikā*
 - *Vieglāk veikt norēķinus ar citām eirozonas valstīm*
- Ieguvums Latvijai: 10% (jeb 9 resp.)
 - *Palīdzēs tirgu attīstīt, jo esam eirozonā*
 - *Pozitīvāk ietekmēs gan sociālo, gan ekonomisko izaugsmi*
- Būs jauna nauda un pārmaiņas: 7% (jeb 6 resp.)
 - *Būs jauna nauda, būs interesanti, kamēr pieradīs*
- Citu valstu pieredze: 5% (jeb 4 respondenti)
- Vienota valūta ES: 3% (jeb 3 respondenti)

Bāze: tie, kuru attieksme ir uzlabojusies (N=88)

Kādi ir galvenie iemesli, kāpēc Jūsu attieksme pret eiro ieviešanu ir pasliktinājusies, kļuvusi negatīvāka?

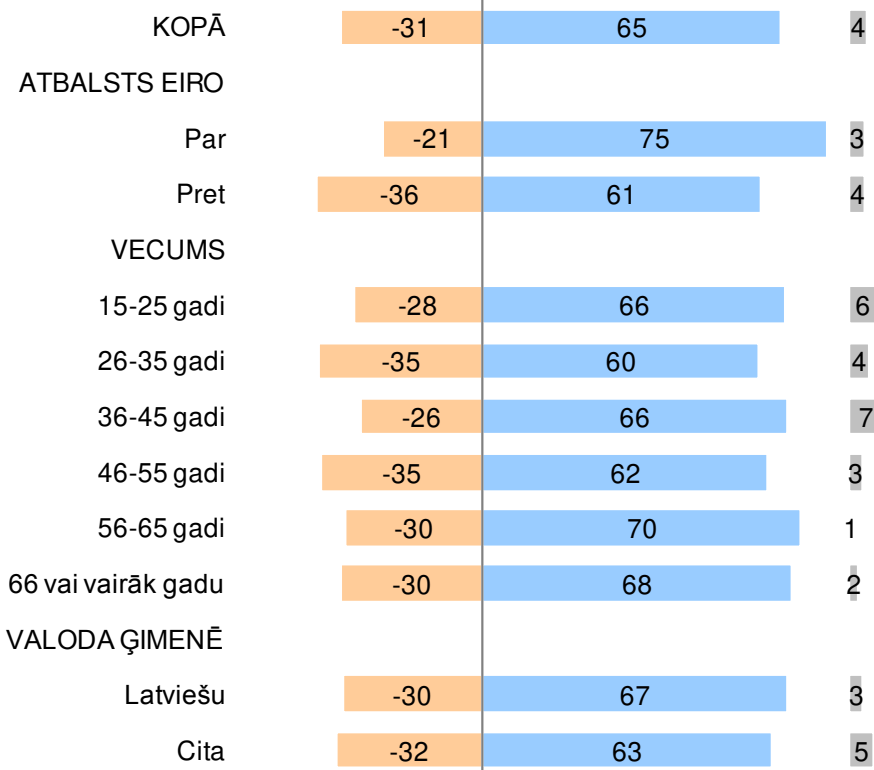
- Zaudējumi iedzīvotājiem 23% (jeb 40 resp.)
 - *Cenu pieaugums un būs grūtāk izdzīvot*
 - *Ar naudas maiņu valsts vienmēr piekrāpj iedzīvotājus*
- Pretrunīga, negatīva informācija : 16% (jeb 26 resp.)
 - *Daudz pretrunīgu viedokļu, netiek skaidrots, kā būs pēc eiro*
 - *Medijos ir negatīva informācija*
- Nestabilitāte Eiropā un nepatika pret eiro, jo nav ticības par tā stabilitāti ilgtermiņā: 14% (jeb 24 resp.)
 - *Ekonomiskais stāvoklis ES nav stabils*
- Pieradums, neērtības: 12% (jeb 21 resp.)
 - *Būs grūti pierast pie citas valūtas*
- Valstiskuma, identitātes zaudēšana: 10% (jeb 17 resp.)
- Iedzīvotāju viedokļa ignorēšana un neuzticēšanas valdībai : 9% (jeb 16 resp.)
 - *Referenduma nerīkošana*
- Citi iemesli: 6% (jeb 10 respondenti)
 - *Uztrauc iespējamie viltojumi*
 - *Naudas maiņa ir uzspiesta no "augšas"*

Bāze: tie, kuru attieksme ir pasliktinājusies (N=169)

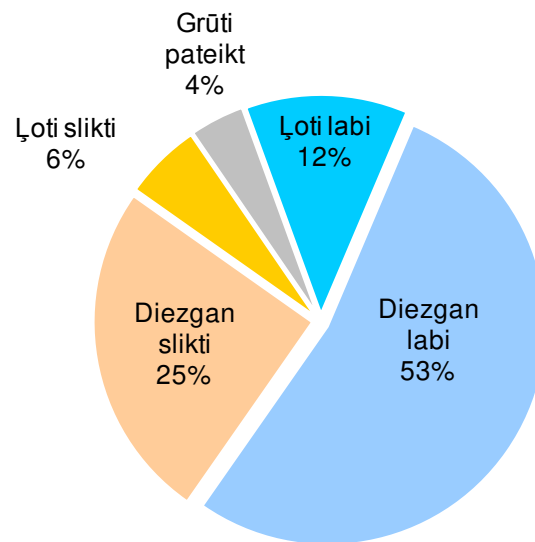
Informētība par eiro ieviešanu

Cik labi vai slikti Jūs jūtaties informēti par jautājumiem, kas saistīti ar pāreju uz eiro?

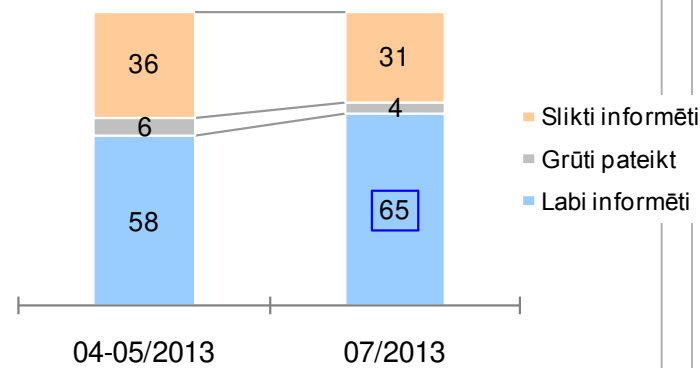
■ Slikti informēti ■ Labi informēti ■ Grūti pateikt

Bāze: respondenti apakšgrupās

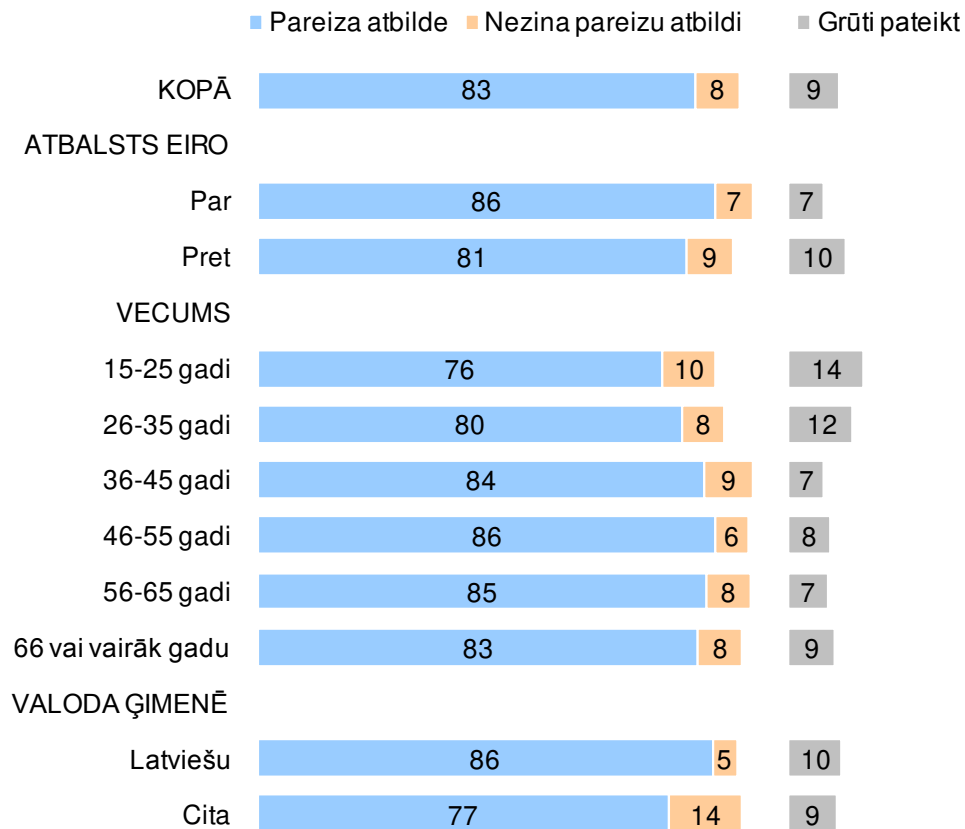
Subjektīvās informētības pieaugums

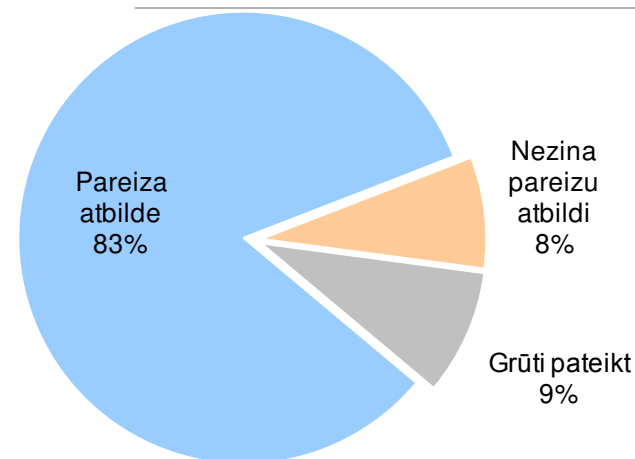
Bāze: visi respondenti (N=1028)

Informētība par eiro ieviešanu

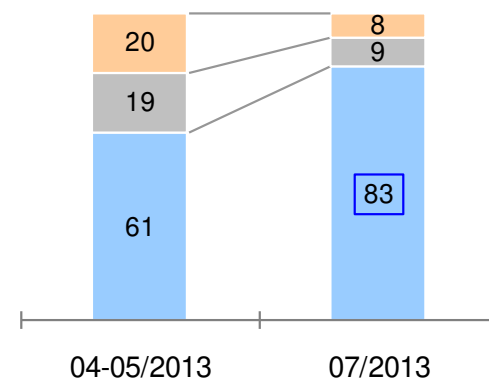
Vai Jūs zināt, kad Latvijā ir plānota eiro ieviešana?

Bāze: respondenti apakšgrupās

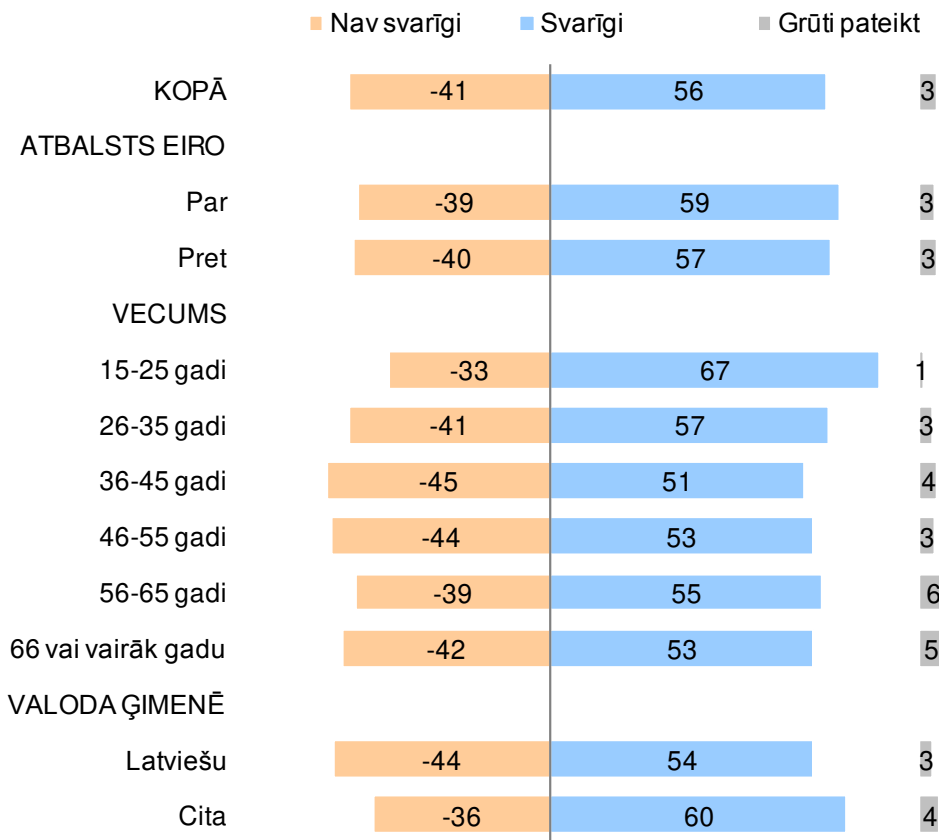
Informētības pieaugums

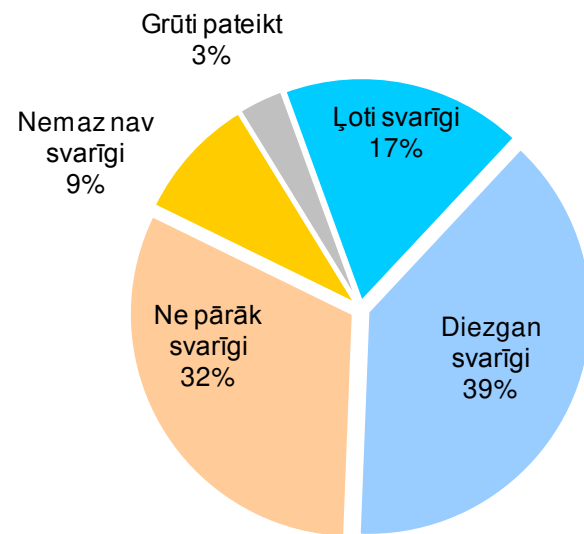
Bāze: visi respondenti (N=1028)

Eiro ieviešanas jautājumu svarīgums

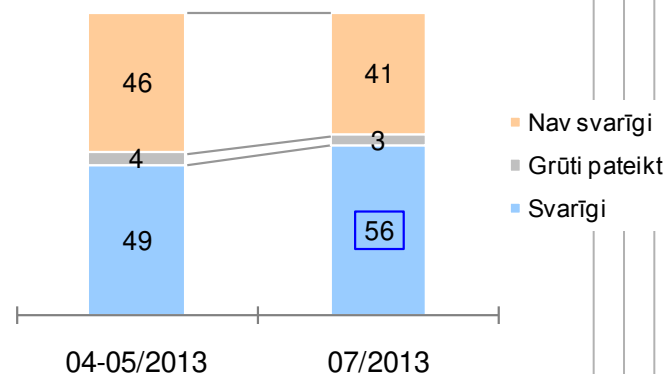
Cik svarīgi vai aktuāli Jums personīgi šobrīd ir jautājumi, kas saistīti ar eiro ieviešanu Latvijā?

Bāze: respondenti apakšgrupās

Jautājumu svarīguma pieaugums

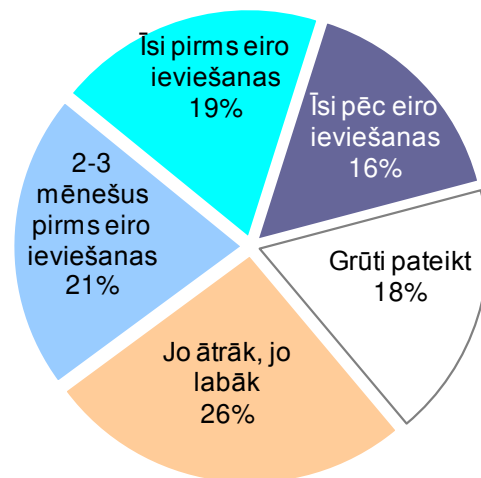
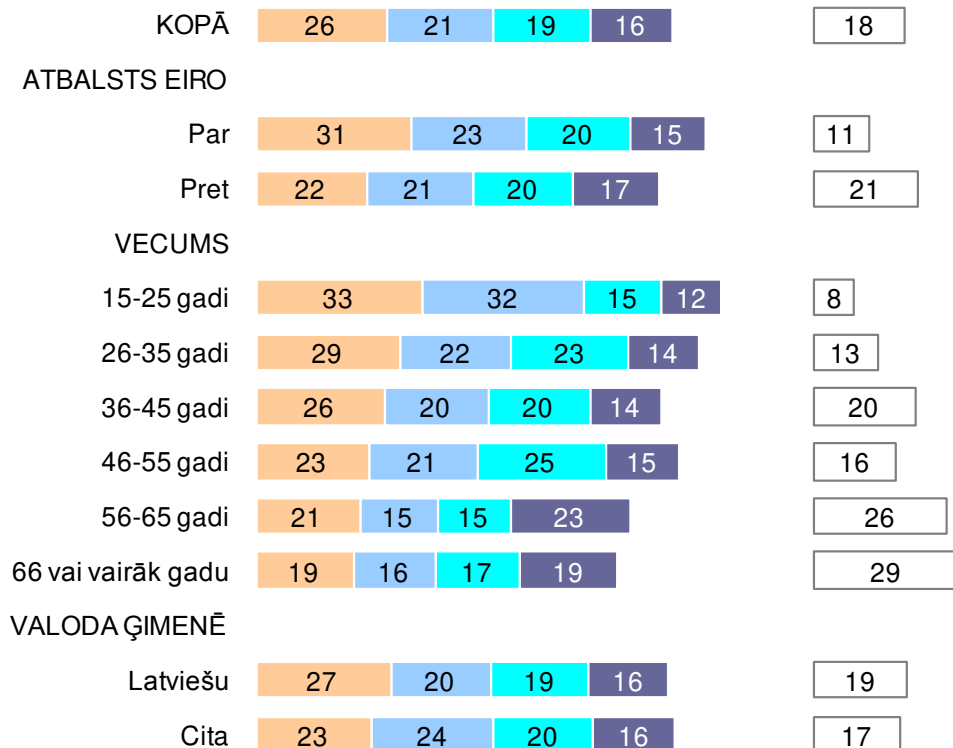

Bāze: visi respondenti (N=1028)

Ieteicamais skaidrās naudas apmaiņas laiks

Kad, Jūsaprāt, cilvēkiem būtu ieteicams veikt skaidrās naudas iekrājumu latos apmaiņu pret eiro ...?

■ Jo ātrāk, jo labāk ■ 2-3 mēn. pirms ieviešanas ■ Īsi pirms ieviešanas ■ Īsi pēc ieviešanas □ Grūti pateikt

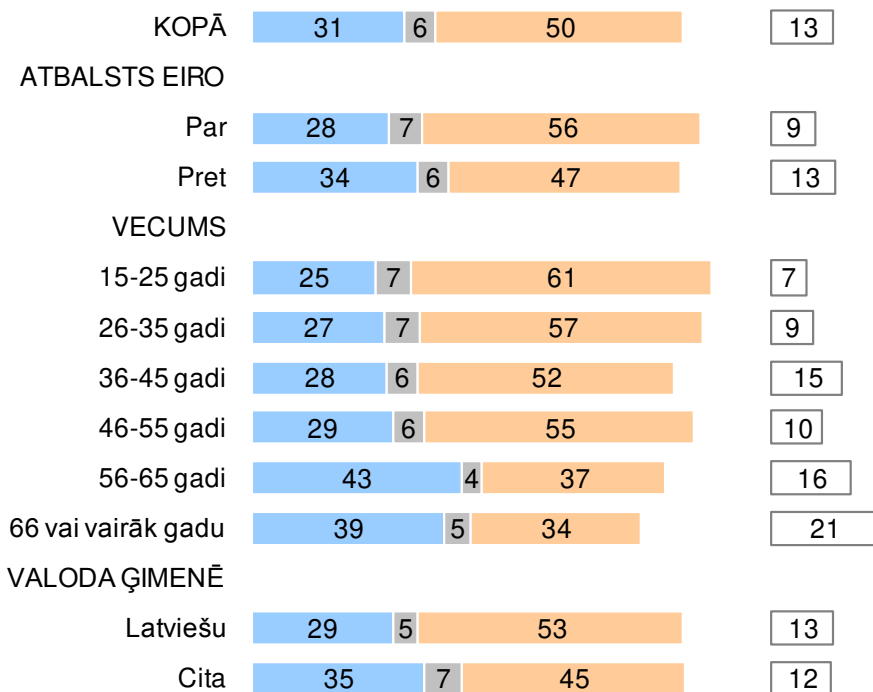
Bāze: visi respondenti (N=1028)

Bāze: respondenti apakšgrupās

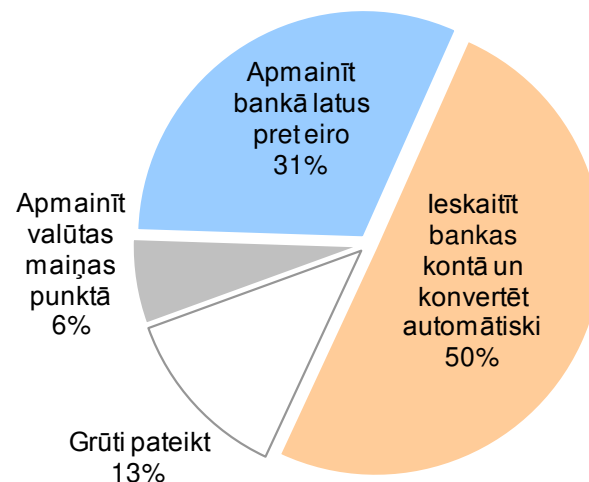
Ērtākais skaidrās naudas apmaiņas veids

Kāds, Jūsaprāt, būtu ērtākais veids skaidrās naudas iekrājumu latos apmaiņai pret eiro ...?

- Apmainīt bankā latus pret eiro
- Apmainīt valūtas maiņas punktā
- Ieskaitīt bankas kontā un konvertēt automātiski
- Grūti pateikt

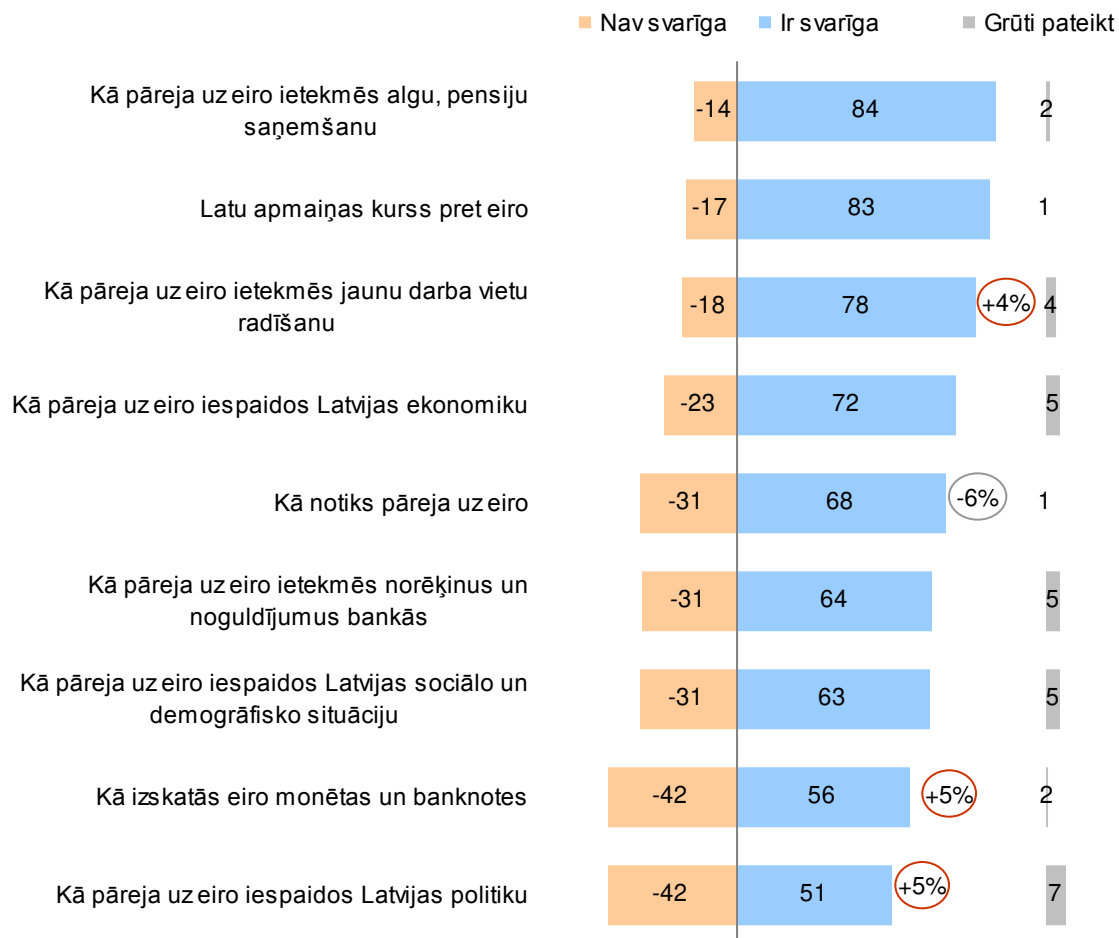
Bāze: respondenti apakšgrupās

Bāze: visi respondenti (N=1028)

Informācijas svarīgums

Cik svarīgi Jums būtu saņemt informāciju par dažādiem ar eiro ieviešanu saistītiem jautājumiem?

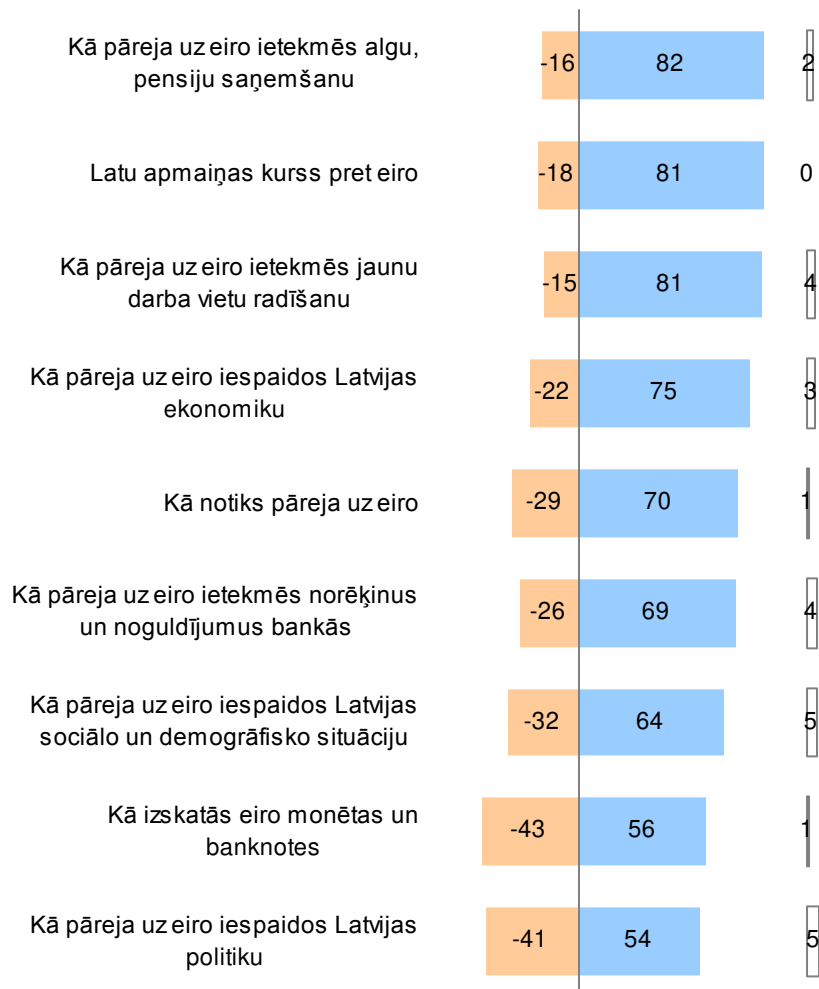
Bāze: visi respondenti (N=1028)

Salīdzinājumā ar 04-05-2013

Informācijas svarīgums eiro atbalstītāju un pretinieku grupās

ATBALSTĪTĀJI (%)

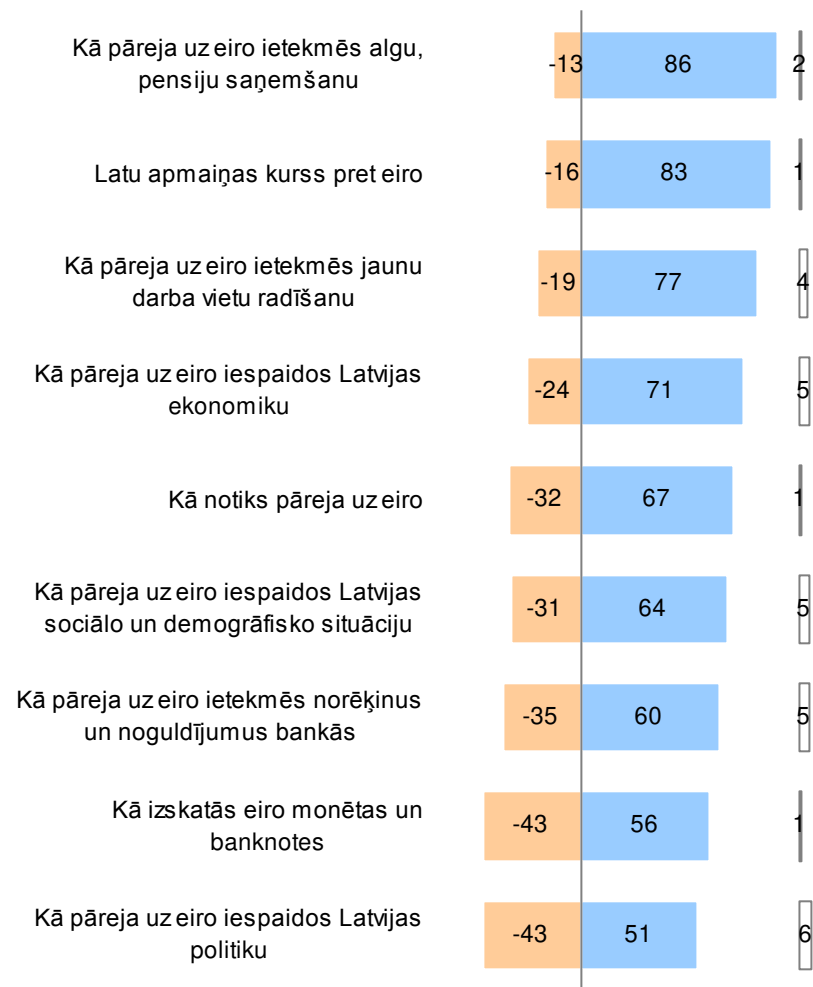
Nav svarīga Ir svarīga Grūti pateikt

Bāze: tie, kuri ir par eiro ieviešanu (N=369)

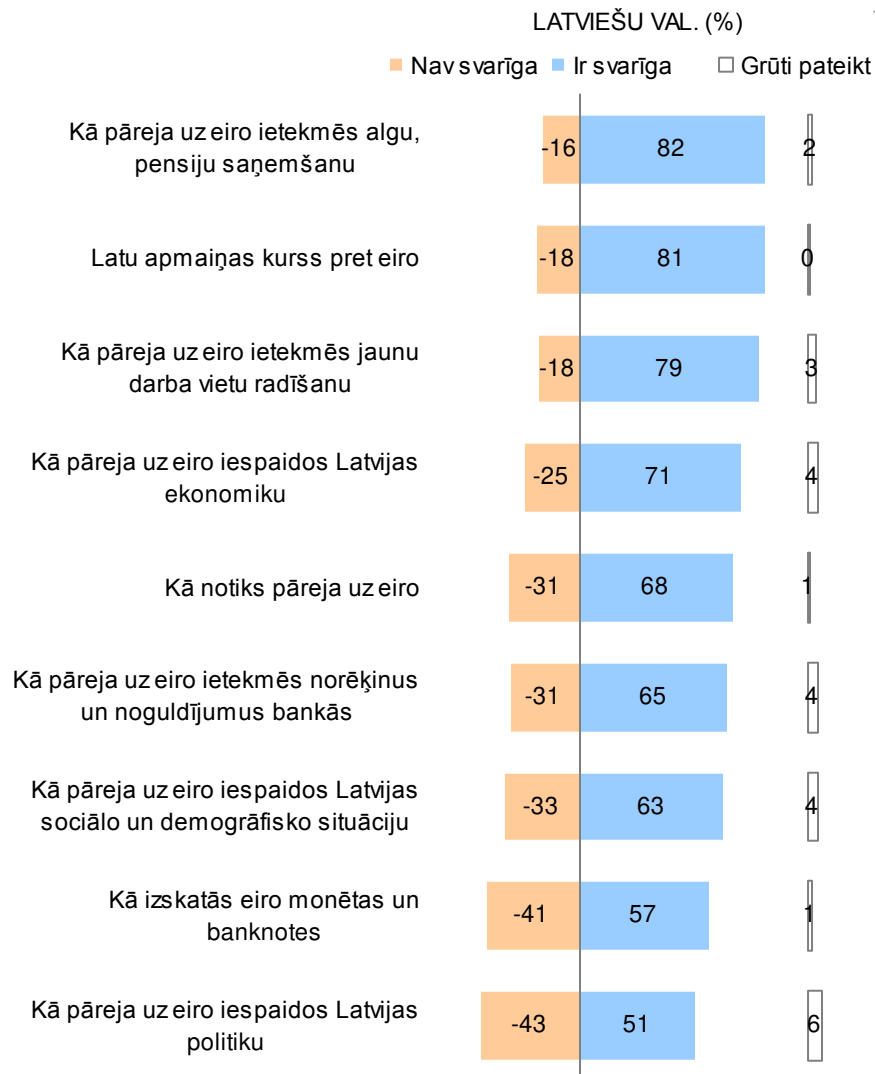
PRETINIEKI (%)

Nav svarīga Ir svarīga Grūti pateikt

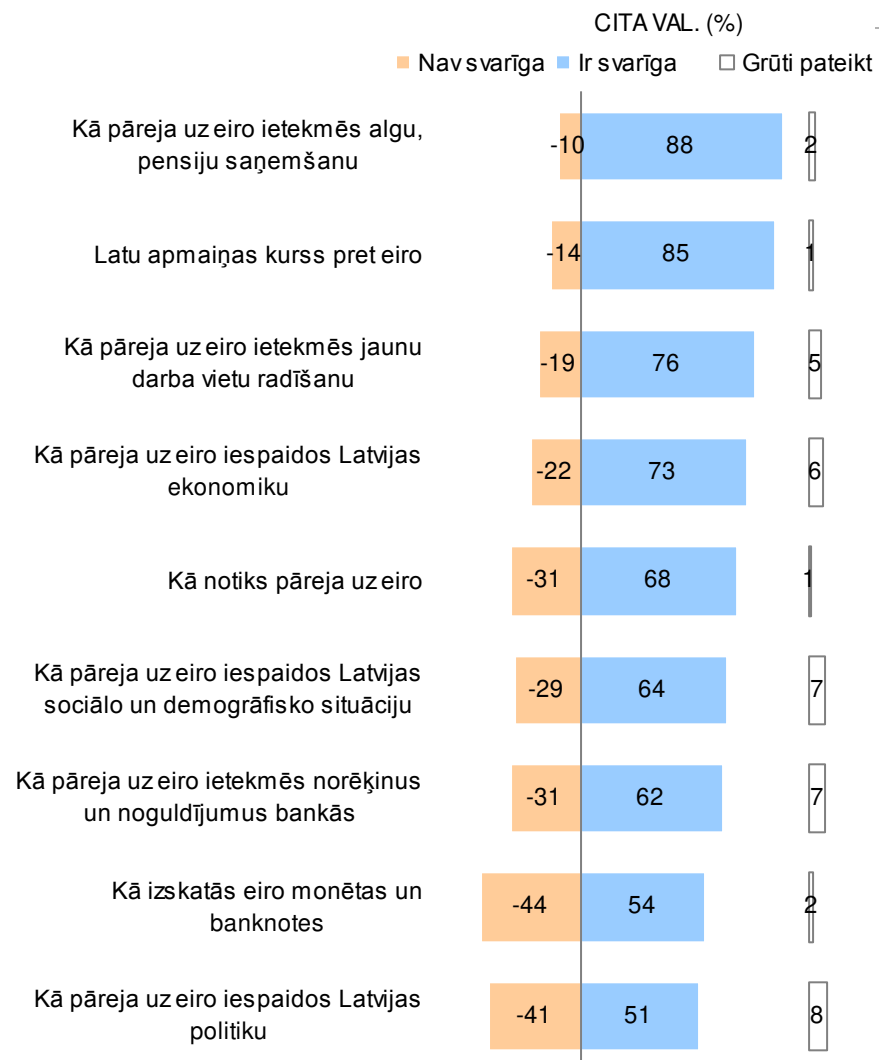

Bāze: tie, kuri ir pret eiro ieviešanu (N=580)

Informācijas svarīgums valodu grupās (galvenā valoda ģimenē)

Bāze: ģimenē galvenā valoda ir latviešu (N=637)

Bāze: ģimenē ir cita galvenā valoda (N=391)

Citi jautājumi par eiro ieviešanu

Vai ir vēl kādi citi jautājumi saistībā ar eiro ieviešanu, par kuriem Jūs vēlētos saņemt vairāk informācijas?

- 30% jeb 20 respondenti norādījuši uz nepieciešamību pēc informācijas, kas izskaidro gan pozitīvās, gan negatīvās eiro ieviešanas sekas
 - izskaidrot iedzīvotājiem eiro nepieciešamību – *"Kāpēc ir nepieciešama šī pāreja?"; "Kāpēc eiro ieviešana ir jāsaisteidz?"; "Vai bez eiro nevar iztikt?"*
 - iedzīvotāju informēšana par eiro ieviešanas negatīvajām sekām – *"Kāpēc nerunā par eiro negatīvajām sekām?"*
 - eiro ieviešanas ietekme Latvijas ekonomikā – *"Kā tas iespaidos politisko, ekonomisko situāciju kopumā valstī?"; "Kur ir garantija, ka būs jaunas darba vietas?"*
- 27% jeb 19 respondenti vēlas noskaidrot jautājumus par dažādu pabalstu, pensiju, maksājumu, cenu pārrēķināšanu:
 - par sociālo pabalstu, pensiju, algu aprēķināšanu – *"Vai samazināsies vai palielināsies algas?"; "Kas notiks ar pensijām?"*
 - cenu pārrēķināšana
 - kādas būs kredītaistību un noguldījumu summas
- 14 % jeb 10 respondenti interesējas par naudas apmaiņas procesu – *"kur tieši varēs mainīt; vai būs konvertācijas izmaksas; kāds būs maiņas kurss; vai pāreja būs godīga"*
- 8% jeb 6 respondenti vēlētos uzzināt par citu valstu pieredzi naudas nomaņas jautājumā un eiro stabilitāti nākotnē
- Citi jautājumi: 10% (jeb 8 respondenti)
 - *Vai varētu vienlaicīgi būt gan lati, gan eiro;*
 - *Vai notiks ārvalstu uzņēmēju piesaistīšana;*
 - *Vai netiks zaudēts latviskums*
- Par to, ka viss jau ir izlemts un nav iespējams neko mainīt, ir pārliecināti 10% jeb 7 respondenti.

Bāze: tie, kuri snieguši konkrētu atbildi (N=70)

Izlases struktūra

		Svērti %	Svērts skaits	Nesvērti %	Nesvērts skaits								
Reģions	Rīga	32,0%	328	32,1%	330	Dzīvesvieta	Rīga	32,0%	328	32,1%	330		
	Pierīga	17,9%	183	19,5%	200			Citas republikas nozīmes pilsētas	19,3%	198	18,5%	190	
	Vidzeme	10,2%	104	10,7%	110				Citas apdzīvotas vietas	48,7%	500	49,4%	508
	Zemgale	12,2%	126	12,7%	131								
	Latgale	14,8%	151	14,2%	146								
	Kurzeme	13,0%	133	10,8%	111								
Dzimums	Sieviete	53,3%	547	58,1%	597 <th rowspan="4">Izglītība</th> <th rowspan="4">Zemāka par vidējo</th> <td>12,2%</td> <td>125</td> <td>12,0%</td> <td>123</td>	Izglītība	Zemāka par vidējo	12,2%	125	12,0%	123		
	Vīrietis	46,7%	480	41,9%	431			Vidējā izglītība	57,4%	589	57,2%	588	
Vecums	15-25 gadi	17,1%	175	15,5%	159 <th rowspan="4">Augstākā izglītība</th> <td>30,1%</td> <td>309</td> <td>30,5%</td> <td>314</td>				Augstākā izglītība	30,1%	309	30,5%	314
	26-35 gadi	17,6%	180	16,0%	164 <th rowspan="2">Nav atbildes</th> <td>0,3%</td> <td>3</td> <td>0,3%</td> <td>3</td>					Nav atbildes	0,3%	3	0,3%
	36-45 gadi	17,6%	180	18,2%	187 <th rowspan="4">Ienākumu līmenis</th> <th rowspan="4">Mazāk par 100 Ls</th> <td>13,1%</td> <td>135</td> <td>13,0%</td> <td>134</td>	Ienākumu līmenis	Mazāk par 100 Ls				13,1%	135	13,0%
	46-55 gadi	18,8%	193	19,9%	205 <th rowspan="4">100 - 149 Ls</th> <td>18,9%</td> <td>194</td> <td>19,5%</td> <td>200</td>			100 - 149 Ls		18,9%	194	19,5%	200
	56-65 gadi	15,7%	161	15,4%	158 <th rowspan="4">150 - 199 Ls</th> <td>23,7%</td> <td>243</td> <td>24,3%</td> <td>250</td>				150 - 199 Ls	23,7%	243	24,3%	250
	66 vai vairāk gadu	13,3%	137	15,1%	155 <th rowspan="4">200 - 299 Ls</th> <td>18,4%</td> <td>189</td> <td>18,7%</td> <td>192</td>					200 - 299 Ls	18,4%	189	18,7%
Valoda ģimenē	Latviešu	61,0%	626	62,0%	637 <th rowspan="2">300 Ls vai vairāk</th> <td>15,0%</td> <td>154</td> <td>14,5%</td> <td>149</td>	300 Ls vai vairāk	15,0%				154	14,5%	149
	Cita	39,0%	400	38,0%	391 <th rowspan="2">NA/ Grūti pateikt</th> <td>10,9%</td> <td>111</td> <td>10,0%</td> <td>103</td>		NA/ Grūti pateikt	10,9%			111	10,0%	103
KOPĀ		100,0%	1 027	100,0%	1 028 <th colspan="2">KOPĀ</th> <td>100,0%</td> <td>1 027</td> <td>100,0%</td> <td>1 028</td>	KOPĀ		100,0%	1 027		100,0%	1 028	